

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637038

Discursus XXV. De Excellentia Virginitatis. Parte prima ob oculos ponuntur
maximæ Virginitatis opes ex eo, quòd tanti illam semper fecerint
Homines, Cælites, & ipsi adeò mali Dæmones; transitur dein ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51633)

credite; quòd non cognoscant, non plangant, non emendent hanc suam proterviam, non aliundè provenire, quam quòd aut Deo constanti devotione supplices non fiant, aut occasiones non declinent. Vos verò, Auditores humanissimi, geminum hoc

pharmacum usurpare, ut à lue, quæ mundus universus inficitur, immunes sitis; *Mundus totus positus est in mali.* I. Joann. gno: Et cum vivere extra Mundum s. 19. non possitis, sciatis saltem modum, quo in eo vivere valeatis, quin sordibus inquinemini.

DISCURSUS XXV.

De Pretio Virginitatis.

On credo modum esse magis efficacem, quo prodigus suam prodigalitatem dedocetur, quam si illi opes & divitiæ ante oculos statuuntur, quas profundit. Hac animadversione emendare Neronem filium suum voluit Agrippina, Filium revera Prodigum, qui uno die sine ulla causa & meritorum intuitu, octingenta scutariorum millia cuidam dono dedit. Curavit illa in unum cumulum nisi omnem illam pecuniam & auri vim: & hoc, inquiebat, modicum illud est, quod uni cuiquam heri dono tradidisti. Volo hodie & ego hac uti regulâ, & dum expendo, quot sint Animæ, quæ magnum illum Virginitatis suæ thesaurum pro nihilo abijciunt, primò ante oculos ponam immensas illas divitias earum, quæ thesaurum hunc possident; deinde inferam in altera Discursus mei parte immanem earumdem prodigalitatem,

quæ thesaurum hunc incautè profus profundunt.

I.

II. Et ut quàm paucissimis verbis veritatem hanc omnibus persuadam, considerare solummodò juvabit, magnum hunc Virginitatis thesaurum sumo semper in pretio tam apud Terrigenas quàm apud Cælites & Inferos fuisse.

III. Et primùm quidem peculiaris profus Virginitatis æstimatio inter homines viguit, apud quos si ipsos etiam Ethnicos in sui admirationem rapuit, dicendum sanè est, eam fuisse profus maximam, qualis illa lux esset, quæ etiam modo quodam ad talparum oculos & pupillas pertingeret. Veteres Romanos, qui se justos rerum omnium arbitros jactabant, quod Virginitati pretium posuisse arbitramini? tantum certè, ut teste S. Hieronymo, non Viti Consulares tantùm, non tantùm Consules, sed L. 1. ipsi etiam Imperatores, si quando in publicis compitis Virginem Vestalem obviam haberent, dignius plateæ la-

tine

rus illi cederent, neque hoc tunc tantum cum aut incogniti, aut modico cum comitatu procedebant, sed ipsis soleñis triumphis diebus; quibus ad Capitolium curru triumphali inter omnium Victori applaudentium festivos clamores deducebantur, Nec ista honoris demonstratio sterilis quaedam cæremonia solum fuit. Iisdem Virginitibus tantam tribuebant potestatem, ut si qua Reo ad furcam educendo obviam veniret, illicitum porro crederetur (adeo earum occursum propitius esse censebatur) eundem decreto supplicio tollere. Et sic absque mora libertati restituebatur, quasi sola Virginitatis presentia ad quoslibet Reos ab omni noxa purgandos sufficeret, quemadmodum nonnunquam ignis Cælo delapsus omne à letifero serpente venenum absterfit.

IV. Quod si tantum gemmæ hujus pretium fuit, antè, quàm Christus, Trapezica peritissimus, illud Mundo paterfaceret, facili conjecturâ assequemini, quantum valoris ei accreverit, postquam Christus illud detexit, aut, ut loquamur melius, suis laudibus plurimum auxit. Unum illud sufficeret, quòd sanctus Martyr Ignatius, qui proximus Apostolorum temporibus sacram ab ipsis doctrinam ceulac suxit, scriptum reliquit. In literis igitur, quas ad Heronem exaravit; eum adhortatur, ut Virgines ceumonilia sponsi cælestis custodiat: *Virgines serva, ut pretiosa Christi monilia* Et in literis ad Christianos Tartenses scriptis præcipit, ut Virgines

pari cum Sacerdotibus pretio habeantur: *Eas, quæ in Virginitate degunt, in pretio habete velut Christi Sacerdotes.*

Simillima profus aliorum quoque Doctorum consequentium mens erat; ex quibus, qui Virgines selectissimum Christi gregem appellaret, fuit S. Cyprianus: quòd bonum Divinæ naturæ proprium possiderent, affirmavit S. Gregorius Nyssenus; qui Angelorum terrestrium nomine compellaret, fuit S. Joannes Chrysostomus, qui Angelis cælestibus conferrent, S. Augustinus & S. Hieronymus, qui ipsis etiam Angelis anteferet S. Bernardus, cujus libera assertio est, Angelos quidem esse conditione feliciores; Virgines autem magis admirabiles: illa ratione, ut puto: quàm mirabilior est nix, quæ inter terrenas fœces ac lutum candoris sui est tenax, illâ aliâ, quæ nubium adhuc sinu clausa procul cæno est, quo inquinetur.

V. Mirum proinde non est, si Christiani his Magistris usi tanto Virgines in honore habuerunt; id quod non de infimis tantum ac plebeijs dixerim, sed ijs etiam, qui portant Orbem. De Constantino M. refert Eusebius, quòd tantam de Virginibus Deo Sacris æstimationem habuerit, ut non venerari tantum, sed & adorare eas videretur. Asserebat enim, in earum mentibus, velut in throno Majestatis DEUM habitare. Eiusdem Imperatoris magna mater Sancta Helena eò progressa est reverentiæ, ut sacra Jerosolymæ loca visitatura non solum consecratis Deo Virgines men-

Cardā.
de re-
rum
variet.
c. 29.

Epist. 4.

l. 4. c. 28. in
vita;

Ruf. l. 1. c. 8.

se suæ adhibere voluerit, sed omnibus, quas ibi invenerat, serviret ac tumbentibus, aquam manibus affunderet, cibos inferret, sedque non unâ, sed reperitis etiam vicibus faceret.

VI. nec minorem illius rationem habebant illi ipsi, qui thesaurum hunc possidebant. Juvenis quidam, teste S. Hieronymo, molli lectulo alligatus linguam sibi præscidit, quam solam liberam vinculo habebat, & impuræ sollicitatrici in faciem expuit. Puella oculos sibi eruit, & insidiatori cuidam suo misit, uti refert Cardinalis de Vitriaco. Alia sibi labra rescuit ac nares, quas tamen à Matre Virgine, Virginum omnium Protectrice, miraculo recepit. Et hoc parum est. Fuit, qui servandæ hujus Margariæ gratiâ corpus suum non tantum ictibus exposuerit ac vulneribus, sed ipsi etiam morti. Elephas vitam suam ab insidijs Venatorum servaturus, candidissimum ebur suum ante oculos eorum projicit. Virgines alia fecerunt omnia: ut enim ebur candidissimæ suæ puritatis vindicareut, vitam ipsam stygijs venatoribus objecerunt. Et multis factum Divæ Euphrasie Virginis Nicomedensis prorsus singulare audite, quod omnem planè attentionem meretur.

Niceph VII. Fuit Virgo hæc Sanctissima
l. 7. hist. odio Christianæ Religionis impu-
Eccl. c. denti cuidam militi tradita, velut in-
x. Ba- nocens columba Accipitris ungui-
ron. A. bus. Nec apud belluinem hunc ho-
309. minem preces aut lacrymæ quidquam
valebant, multò minùs minæ, ut

prædam ex manibus dimitteret. Necessè igitur Euphrasie fuit, ut ingenium acueret contra robur, inveniretque modum non minùs generosum, quam ingeniosum, quo (à Divino utique Spiritu speciali instinctu edocta) evaderet. Militis itaque pedibus supplex accidit, pollicita, si intacta ab ipso relinqueretur, tale ei arcanum revelaturam, cujus ne demidium quidem pretiû esset, si quidquid hoc ille in Mundo possideret, totum pro ejus scientia numeraret. Ex multarum, inquit, herbarum alijs incognitarum permixtione talem ego succum eliciam, qui quacunque corporis parte illitus fuerit, illud instar chalybis reddat impenetrabile. Et ne fraudem verbis meis subesse credas, experimentum in me ipsa capias licet, ut aded si arcani mei virtutem proprijs oculis exploraveris, læto possis animo contra hostes ire, & si allubet, in prima fronte exercitûs pugnare, omnibusque telis ac enibus securum te ac turum exponere. Placuit militi conditio, ac se id facturum recepit, si promissioni fides responderet, fore se tutorem Virginis, qui raptor esse volebat. Retraxit scilicet cupiditatis suæ habenas miles perfidus, spe arcani pellectus, quas prius libertimas suæ passioni dimiserat. Interim Euphrasia de pacto inito valdè sibi gratulabatur, magnòque studio omnis generis herbas colligebat, his duo inter saxa contritis succum relâ lineâ, quâ caput velaverat, percolavit, omnemque in vasculo quodam asservavit. Mox collum sollicitè unxit, ac in genua provoluta hilari

hilari vultu sic militem affata est: vaginâ ensam libera, & quanto brachiorum nisu potes, intrepidus collum meum feri, certus sis, quod altius brachium extuleris & istum vibraveris fortiolem, eò impetu etiam majore ferrum resularurum, haud aliter ac si incudem feriisses. Tunc miles, qui ne per umbram quidem Innocentissimæ Virginis piam fraudem suspicabatur, manum ad capulum misit, rarisque rem prorsus insolitam visurum, tali nisu in collum Virginis gladium libravit, ut uno ictu caput refecaret, & grandi illi Animæ viam ad cælum recluderet, duplici laureola, & Virginis & Martyris coronandæ. Quid ad hæc? An argumento opus est fortiolem, quo demonstrarem, quanto in pretio Virginitatis Margarita apud Sanctos sic? quam tamen Libidinosi pro delectatione tam vili brutorum instar animalium pedibus calcant, quin unquam eâ calcandâ possint exsaturari.

VIII. Verùm hæc divitiæ nunc factis non cognoscuntur. Dum conchyle clausum est, nemo novit, quanti pretij Margaritam condat. Sic in præsentiarum, quid sit Virginitas, non scitur; cum Cælo recipiemur, tunc suo pretio æstimabimus. Ibi ceu proprio in lumine ita resplendet, ut omnes simul Cæli Incolas in sui tractura sit admirationem. Dicere sufficiat, quod Virgines DEO dicantur vicinissimæ: illæ sunt, quæ DEUM sequuntur, quæ ipsi famulantur, ubique illi se comites jungunt, tanquam Aula ejus propria: *Sequuntur*

Agnum, quocumque jervit. Illæ DEI nomen in frontibus scriptum gestant; illæ laudem tam admirabilem DEO decantant, ut teste S. Augustino, alij Sanctorum Chori audire quidem eam possint, imitari non possint. Illæ Primitiæ DEI & Agni vocari merentur: *Primitiæ DEO & Agno*; quia quemadmodum fructus primuli majori in pretio habentur, quàm serotini, ita cum proportione Virgines in cælo magis æstimantur, quàm alij Sancti, qui eadem aureola non sunt donati. Præcepit olim DEUS ut pretiosa quædam mensa pararetur, super mensa autem Corona statueretur, & huic altera similis, minor tamen imponeretur; volens significare, se in Cælo insignes quasdam virtutes non solum illâ gloriâ remuneraturum, quam omnibus alijs Beatis esset concessurus, sed coronam insuper peculiarem, quæ ipsius Coronæ Corona foret. Harum una virtutum Virginitas est; ut adeò Virgines ultra illud præmium, quo omnes Sancti potientur, alio sibi proprio sint fruituræ, quo ab alijs omnibus distinguantur, quod à Sanctis Aureola nominatur, quemadmodum illa corona Aureolæ nomine afficiebatur, quæ alteri coronæ superposita eminebat: *Et super illam Lap. in alteram coronam Aureolam.*

IX. Nequaquam igitur ullo pretio factis æstimabilis hic thesaurus est: *Omnis ponderatio non est digna continentis animæ.* Verba ipsius Dei sunt. Vera Virgo non habet quidquam sibi simile. Si ex una parte poneretis omnes

Apo. 14. 4.

Exod. 25.

Vide
Corn. à
Lap. in
Exod.25.
Eccl.
16. 20.

corius

totius mundi Sponsas, seu Principes, seu Reginae, seu Imperatrices illae sint, ex altera parte pauperulam Virginem collocaretis, quae corpore & animo Virgo sit, sive, quae neque membra corporis sui, nec cor suum foeditate quapiam commacularet, ditior haec est, plurisque aestimatur, quam omnes desponsatae cum omni suo auro, quo vestiuntur, cum pretiosis cycladibus, cum omnibus suis ornamentis & Regnis. *Omnis ponderatio non est digna continentis anima.* Qui gemmarum notitiam habent, nihil aliud pluri faciunt, quam Margariticas, dummodo illae magnitudine, candore, levitate, pondere & figura excellent:

*Plin. l. Principium culmenque omnium rerum
9. c. 35. pretij Margaritae tenent. Nec Gemmarum
caelestes diversae & contrariae in taxando pretio viae incedunt. Unde Sancti Angeli nulla ratione sustinere voluerunt, ut a S. Joanne adorarentur, eod quod Virgo esset, ut affirmat S. Petrus Damiani: Noluist Adoratorem,*

quem noverat aequalem. Omnis ponderatio non est digna continentis anima. O igitur divitias inestimabiles Animae Virginis! quae gradu tam sublimi tam apud homines, quam apud ipsum Deum collocatur!

O quam pulchra est casta Generatio cum claritate? Quae autem & qualis est ista claritas juncta cum castitate? nisi Splendor iste virginalis junctus Continentiae? Quae si Margarita est, tanto certe est aestimabilior, quanto candoris sui tenacior. Tunc enim verò apud Deum nota est & apud homines; cum splendoris immensitatem, quam intra se

concludere non valet, etiam foras emittit.

X. Verum mihi credite, parum, imò nihil adhuc in laudem Virginei Pudoris dixi, si quae dicta sunt, cum ijs, quae dicenda remanent, comparentur. Voluit Deus, ut Sanctissima sua Mater prima Christianorum Magistra esset, quae virtutem istam humanam majorem doceret, solennique principium actu tam heroico auspicaretur, qui solus omnibus securis temporibus haec virtute instituendis sufficeret. Nostis, quae ratione Archangelus Gabriel e Caelo descendit ad annuncianda Virgini felicissima nova, quibus electa Dei Mater declarabatur, & consensum rogabatur? His auditis Virgo conturbata est. *Turbata est in sermone ejus, & secum reputare magna cum sollicitudine coepit, quodnam demum illud Ave foret, quod, si nunciantem attenderes, pacificum videbatur: & cogitabat, qualis esset ista saluatio?* Dicite, quaeso, quam ob causam Virgo aded turbata est? forsitan ob praesentiam Angeli? certe non, cum illi usitatae admodum essent caelestes haec visitationes. Praeterquam quod ipse Evangelista insinuet, quod turbata sit in sermone, non ex praesentia Angeli. Forsan igitur de plenitudine Gratiae, quam in se verbis aded insolitis ab Angelo praedicari audiebat; Gratia plena turbata est? an Divinae opis singularis sponcione turbata est, quam specialius in se aut jam supponi, aut promitti audiebat? *Dominus tecum.* Sed neque

propterea; cum illa nihil desideraret ardentius, quam istam ipsam Gratiæ plenitudinem & præsentissimam DEI opem. Hoc est, quod eam turbavit, ait S. Bernardus, quod ultima saluti suæ Orator verba adjungeret: *Benedicta tu in mulieribus*. Siquidem secundum modum loquendi Scripturæ, cujus Maria erat intelligentissima, illæ vocabantur mulieres, quæ Virgines non erant? *Turbata est, eo quod benedictam se audisset in mulieribus, quæ nimirum benedicti in Virginitate semper optabat*. Si Angelus dixisset: *Salve plena gratiâ, Dominus tecum, benedicta tu in Virginitate*; non ita turbata fuisset; quia hac ratione in cogitationes dubias non incidisset, an benedictio isthac fructus non cederet in præjudicium flois; quia verò Angelus dixit: *Ave gratiâ plena Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus*, suspicata est, ne; dum Mater DEI futura esset, Virgo non remaneret, & ideo *turbata est in sermone ejus*. Unde imaginamini vobis, omnes Sanctos in limbo Patres, omnes sanctos in Cælo Angelos, Principatus ac Potestates omnes, ipsum quin adeò DEUM avidè consensum Sanctissimæ Virginis expectasse, quo in effectum redigeretur omnium operum possibilium excellentissimum, Verbi scilicet Divini Incarnatio. Videri poterat nec uno consensus iste momento differri debuisse, non solum propter generis humani redemptionem, sed multò magis, quod morâ istâ retardaretur, imò abbreviaretur vita Christo, ac beatitudo illa Sanctissimæ Animæ, cui
R. P. Segneri Christ, Instr, Tom. I.

jus unicum momentum rebus alijs omnibus infinitis parasangis præstabat. Et nihilominus quantumcunque clarè ac manifestè DEI voluntatem Virgo intelligat, ac audiat, filium suum fore Filium DEI, Mundi Redemptorem, Cæli restitratorem, Peccati destructorem, Messiam à Patriarchis, desideratum, suspiratum à Prophetis, imò à semetipsa tot votis expectum; ut Virginitatem suam in tuto poneret, consensum suum suspendit, dum penitentiorem factæ propositionis notitiam sibi compararet: *Ubi in pro-* *Idem*
missione Filij manifestum Virginitati pe- *ibid.*
riculum videbatur, non potuit ultra dis-
simulare, quin diceret: Quomodo fiet
istud? Et sic, donec in tuto Margaritam istam suam collocaret, responsum non dedit Oratori Cælesti, aut eum à se dimisit; ac verò ubi intellexit, Matris dignitatem Virginitati non obfuturam, sed eam magis illustraturam, illum remisit; sed ita, ut conditionem illam clarissimis ei verbis inculcasset, sine qua totum negotium futurum esset irritum: *Fiat mihi secundum verbum tuum*; quasi diceret: Reparetur Mundus, Cælum impleatur, Deus homo fiat, dummodò ego, Matris dignitate beata, Virgo esse non desinam; aliàs enim, quòd DEUM habitura essem Filium, mihi non sufficeret ad tollendam illam amaritudinem, quâ ex jactura thesuri mei ob-
Hom. 4.
super
missus
est.
Si oportuerit me frangere votum, ut pariam talem filium, & gaudium est.
Verba sunt S. Bernardi, quem magna illa Magistra in sua schola instituit opti-
me

mè, & sensorum suorum participem reddidit. Quomodo igitur DEUS demonstrare nobis magis poterat, quæ Virginitatis sit præstantia, quam dum tantam Matri suæ ejusdem æstimationem indidit, ut totius generis humani Redemptioni, quin & ipsius Incarnati DEI vitæ, ut ita dicam, eam anteferet? Quod si ita est, ubi jam sunt fatuæ illæ ac stultæ Virgines, quæ cum videri Magnæ Matri ac Virgini Sanctissimæ devotæ velint, tamen, ut sponsum reperiant, non solum Virginelem candorem suum prostituunt, sed ipsum etiam in peccatum consentiunt? O quanto cum horrore in extremo illo judicij die coram Virgine Matre comparebunt, & in omnium hominum conspectu ad solum Virginis sapientissimæ insaniam suam patefacient? At tempus nondum est reprehensiones has prosequendi, & ideo, quamvis illibenter, abrumpo.

XI. Interim tamen veritatem vobis dicam. Erubesco planè, quòd post hæc omnia eò devenire me oporteat, ut ostendam, quòd Virginitas ipso etiam in Inferno summi fuerit habita: faciam tamen, ut eò magis ijs ruborem incutiam, qui inter nos vilissimo eam pretio venundant. Tantam Dæmon de Virginibus estimationem habet, ut, licet ex invidia, quâ in homines fertur, ad prodigendum hunc thesaurum eos excitulet, nullâ re magis afficiatur, quam cum ei à Virginibus inservitur. Unde observari potest, quòd in In-

cantationibus magis solennibus Cacodæmon plerumque Virginis cujusdam præsentiam requirat; & in illis Regionibus, in quibus Tyrannidem suam magis absolutam exercet, quales sunt Idololatrarum Provinciæ, cultum suum semper est solitus Virginitatis radijs extollere ac illustrare. Præter illam enim, quæ de vestalibus allata sunt, ex gravium Auctorum testimonij constat, quòd, antequam ^{Nierth.} Sancta Fides nostra in Cuscum penetraret, (quæ famosa Indiæ Occidentalis civitas est) in insigni quodam delubro non alterius cujuscumque, quam plurium Virginum obsequia admiserit, quæ Lege etiam stygia tanto rigore Virginitatem suam servare integram compellebantur, ut si qua eam contaminasset, cum suo complice viva concremaretur, & quod plùs est, cum tota etiam familia, imò cum excidio totius Provinciæ ac Regionis illius. Quo suo rigore Cacodæmon non minus odium, quo hominum stragem anhelat, quam Virginitatis pretium ac dignitatem commoustrat, quam etiam ipse dignam existimet, quæ summis præconijs efferratur. Quòd sit tantæ venerationi Virginitas, ut ita dicam, falsa, Gentilibus est, vobis dijudicandum relinquo, qua reverentiæ significatione Virginitas sincera, solida & incontaminata Christianorum excipienda sit? Hæc enim à stygio Veteratore, non summo tantum pretio habita est, sed & summopere semper formidata. ^{Coll. 14.} Unde, ut Author est Cassianus, cum ^{6. 7.} Abbas Joannes cum omnibus suis Mona-

Monachis post exactum trium dierum jejunium energumenum inquilino suo liberare non potuisset, demum adventante pauperulo quodam rusticello, quem pater ad ducendam sponfam adegerat, quam tamen ille induxit ad castæ mentis propositum voti Religione interpositâ firmandum; Dæmon quantocyus horrendo ejulatu exclamavit, ac fugâ se proripuit, Infernum repetiturus; non ferens scilicet odoris illius fragrantiam, quam pudor Virgineus exhalabat: sicut nec serpentes ferunt odorem Vitæ etiamnum tenellæ ac florentis. Videtis igitur, quantum venerationem non solum à Cælo & terra Virginitas semper revererit, sed ab ipsa etiam cæca Inferorum abyfso, ubi, etiam odio habita honoratur.

II.

XII. Omnes verò hæc dotes ac prærogativæ non nisi magis detestabilem faciunt insaniam illorum prodigalitate, qui eas ceu rem nullius pretij dilapidant. Cleopatra Ægypti Regina uno convlyio Margaritam acetò maceratam absumpsit, tanti pretij, ut cum altera simili centies mille sesterijs æstimaretur, hoc est, nostræ pecuniæ ducentis quinquaginta millibus coronatorum. Nihilominus si in memoriam revocaveritis, quæ supra attulimus, facile agnoscetis, quanto major sit jactura, quam puellæ quædam malè cautæ in prodigendo thesauro suo subeunt. Quod ut meliùs intelligatis, magisque ad horrorem tantæ profusionis concipiendum commoveamini, præsupponere deberis;

quòd juxta doctrinam S. Thomæ, illud, quod in prodigalitate maximè vituperabile habetur, non sit doni excessus, sed inordinatio quædam in donando commissa. *Prodigalitas, ait, S. Th. 2. 2. q. 119. art. 2. semper est peccatum, non principaliter propter quantitatem, sed propter inordinationem dandi, quibus non debet dari, & propter quæ, & sicut debet, Hoc præsupposito facile intelligetis, unde fiat, quòd mulier illa prodiga non sit, quæ Matrimonio juncta Viro candoris sui Virginei thesaurum concedit; illa autem, quæ extra Matrimonium eundem dono dat, plùs quàm prodiga habeatur.*

XIII. Primo igitur loco considerate, cui donet; & gravem illico deordinationem videbitis: *quibus non debet dari.* Prodigii denique amicis sua largiuntur, & tamen, quia plùs donant, quàm debeant, verè prodigi sunt. Quænam igitur erit prodigalitas, donare raptoribus, lurconibus, proditoribus? At forsan isthæc nomina satis accommodata non sunt actionibus multorum Juvenum, qui postquam fictis Matrimonij sollicitationibus, pluribus, quàm uni, Juvenulis totum Virginitatis suæ thesaurum eripuerunt, miseris tergum obvertunt, ac primi sunt, qui eas diffament, & plutium, quàm unquam fecerint, delictorum accusent; ut scilicet eorum furtum levius habeatur, nec ipsi habeantur prædones Virginitatis, quam miseræ amissam plorant. Quæmdiu frondosa quercus erecto ac firmo stat robore, nemo non frigidâ ejus umbrâ se condit;

dit ! at ubi ventorum impetu in terram sternitur infelix, omnes in eam ferro armantur, ac in partes secant. Tantus principio amor, juramenta toties repetita: *Optimo in te animo feror, ducam te conjugem, habeo te pro mea, ne dubites*: Omnia ista sunt obsequia, quæ puellæ in pedes erectæ ab ijs exhibentur, qui ad domus limina tempus terunt, & sub jucunda hac umbra ardores juvenilis ætatis temperant. At ubi vix planta, tanto in honore habita, humi alliditur, mox ferro manus armantur, hoc est, linguâ omni securi acutiore, eam fictus iste amicus & verissimus Proditor, proscindit, ac palam jactat, se sibi nihil conscire, sibi culpam, qui primus non fuisset, tribui non posse. Ecce! quò collimabant illa obsequia, ritus illi ac cæremoniæ, dona, inclinationes, mellita verba! Efferebantur principio miseræ, & extra se rapte fraudem non notabant, imò æqualium suarum invidiam incurrebant, tanquàm in choreis magis honoratæ, cum re ipsa sui commiserationem clere deberent, tanquam magis vicinæ tumbæ, ac jamjam moribundæ. Ita aquila testudinem unguibus arreptam in altum evehit, non sine magno, ut credo, animalis hujus gaudio, utpote semper aliàs humi hætere coacti. At quàm breve, quàm fallax gaudium! ubi prædam suam fati à terra extulit, rectâ deorsum saxo allidit, ac subinde in frustra comminutam devorat. Puella increpationibus ac fustuario assueta, quæque ancillares sine salario labores obit,

cum laudari se, æstimari, expeiri, donis juvenilibus obrui animadvertit, credit, per rapacissimos hos vultures nescio quam sibi sortem obtigisse, & mille annos reputat, dum patriâ potestate emancipata ad Dominæ titulum, quem sibi in Matrimonio fingit, evehatur. Finis autem maximæ hujus spei altus non est, quàm ruina; postquam malefidus proditor jam satur se subducit, & infelici mulierculæ aliud non relinquit, quàm miseræ reliquias delusæ femine inter acerbos dolores deplorandas. *Quomodo facta sunt in desolationem: perierunt propter iniquitatem suam.* Justa sanè pœna est, ut qui cum peccato sperat felicitatem, perdat, quod possidebat, & id, quod desiderabat, non consequatur.

XIV. Comparete nonnihil inter se statum ac conditionem femine jacturam pudoris sui passæ, cum statu ejusdem adhuc Virginis & illibatæ. Quæ ab omni populo in honore fuit habita, omnium postmodum conventiculorum est fabula. Quæ prius ab agnatis omnibus amata, facta est omnium maledictorum scopus. Delicium erat familiæ; versa est in scaturiginem odiorum, & inimicitiarum: nec alia hujus mutationis causa, quàm quòd misera puella, suo antè candoris pudici thesauro ingenti locuples, insanâ subinde prodigalitate suâ ad extremam inopiam redacta sit. Antehac navim referebat, ex Iudijs non modicum auri pondus reportantem, comitatamque magno navium bellicarum agmine, nequid metuat,

ab alijs navibus verò fortè obvijs, non absque invidia spectatam. Nunc instat navigij est, quod rupi allisum con- fractumque omnium suarum mercium jacturam passum est, & postmodum fluctuum vi in terram ejectum ibi hæret, dum in sicco computrescat. Spectate proin illam in aliquo domus angulo latitantem, pudore plenam, perfusam lacrymis, luctu absorptam, quæ etiam subinde ne festis quidem diebus ad templum accedat, impar ignominie ferendæ. O sancta solitudo! Si ea citius in amoribus fuisset, quanto fore hilarior Puella, quæ modò mœrore & tristitiâ contabescit! Nobilis quidam Romanus, qui omne patrimonium suum decoxerat inter epulas & mensas, quodam vespere cœnam paucis definitam olivis sumebat, cum Plutarchus, magni nominis Philosophus, ejus fortè in ædes delatus, cum cœnam tam parcam vidisset, lepidè ait: *si ita pransus fuisses, non ita cœnares.* Ego quoque, si aliorum ruinæ insultare mihi liberet, simili dicendi formula infelici alicui tali mulierculæ in aurem insurrarem: si hac ratione semper sola domi egisses, non ita solitaria, & velut carcere clausa ageres. *Si ita prandisses, non ita cœnares.*

XV. Sed fingite, hujusmodi fallaces Pollicitatores suis promissis stare, ita ut ad cupitum maritalem thorum Puella perveniat. An illa propterea minus erit prodiga Virginei thesauri sui? Non certè: & cur ita? Quia nimirum tam non providè & sapienter rem tan-

ti pretij donat immerenti, & donat inducta motivo tam levi. *Propter inordinationem dandi, quibus non debet dari, & propter qua non debet.* Aut forsitan restam optanda est, viro se subjicere, ut à Virgine tanto debeat pretio comparari? In pœnam mulieri datum est jugum maritale: *Sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui:* ita ut in peccati pœnam serva magis, quàm socia facta sit. Quomodo igitur nunc talis pœna in tam opulentum præmium commutata est? ut, quæ illam consequi velit, tantum debeat expendere? Oporteret infelices has feminas illa interrogatione, quam Deus Jobo proposuit convenire: *Nunquid ingressus es thesauros nivis?* Ingressæne estis vestra consideratione in immensos illos Virginitatis vestræ thesauros? Tor Sanctæ, ut nivem tam pretiosam servarent illibatam, totum è venis suis sanguinem cum gaudio profudere: & Mater DEI non dubitavit, eam Maternitati DEI anteferre, quæ tamen pretij & dignitatis est quasi infinitæ. Et vos hanc fodinam candoris pulcherrimi nihilo commutatis? Constat igitur manifestè, non introspexisse vos opes vestras: *non estis ingressæ thesauros nivis.*

XVI. Atque hinc ferre non possum modum illum loquendi, quo fatuæ quædam utuntur, ut stultam suam prodigalitatem stultiore adhuc pallio operiant. *Reddidit, ajunt, meum mihi honorem.* Quæso, quomodo? audite docebo vos, quæ sit possibile, ut vester vobis, honos restaretur.

Yy 3

Ele-

Maxim.
Ser. de
prod.

Gen. 2.
16.

Job. 38.
22.

Elegans quoddam vas Vitreum accipite, ac in terram projicite: quod cū ruptum fuerit, quā ratione ad pristinam illud integritatem reducere? Modus alius non est super, quā ut ad fornacem fusoriam redeatis, & de novo fingi curetis. Ita vestro cum honore agitur, quem si perdidideritis, alia cum ratione non poteritis restaurare, quā si iteratō *in-
troire in ventrem matris & renasci* deatis. Aliud, quā hoc *Renasci*, medium nullum suppedit, tantū vobis animi est, quo istud effectum detis? Quod si non praestiteritis, jacturam, quam fecistis, nulla unquam contentione refarcietis; utpote ex suo genere irreparabilem.

S. Thom.
2. 2. 9.
E. 2. 4. 3.
ad. 3.

XVII. Denique circumstantia, quæ omnium maximè prodigalitati tam infana vitium aggravat, est dandi modus: *propter inordinationem dandi, quibus non debet dari, & propter qua, & sicut debet.* Contremisco, cū cogito, quòd tot Puellæ thesaurum suum in sinum furum non modò effundant propter rationes momenti nullius; sed ipsæ circumveant, ut in casses, quibus teneantur, incurrant, illucque gradum studiosius promoveant, ubi pericula Castitatis suæ majora incumbere animadvertunt. Erit, non nego, qui parùm cavè opes suas custodiat: at ubi quemquam reperietis, qui datā operā in sylvam latronibus infestam se conferat, ac in parte felicitatis habeat, si raptores habeat obvios? Et tamen ita res in casu nostro habet,

Quid enim sunt choreæ, conventicula, conversationes, Amores, & hujusmodi, nisi tot pericula, quibus *inter-
treat Virginitas! Oculis meus deprada-
tus est animam meam.* Inquiebat desolata Hierosolyma. Quod si talis deprædatio ab oculo nostro proficisci potest, judicate, an non etiam ab alieno? Et tamen pericula tam manifesta, honestæ relaxationis vice habentur hoc nostro tempore, cui inhiant adolescentulæ incautæ. Virgo etiam domesticis suis familiaris esse non deberet, non aliter ac hircundo, quæ pro advena & externa habetur etiam in illa domo, in qua nidulata est. Hæc cautela ex mente S. Bernardi Virginitatis indicium est: unde, quæ cautela non est, juxta illum, magnam præbet suspicandi fundamentum, ne etiam casta non sit: *Solent Virgines, quæ Verè Virgines sunt, semper esse pavida, & ut caveant vitanda, etiam tota pertimescere.* S. I. *In illud, quæ cum audist.* tem, si illa in præsentiarum casta est, admodum erit difficile, ut casta permaneat; siquidem Virginitas juxta mentem S. Ambrosij, flos est, sed tam delicatus, ut non tangi tantum, sed & videri timeat: *Sancta Virginitas non solum tactu, sed etiam aspectu violatur.* Quid igitur magni isti Sancti de Juvenculis nostris dicerent, si tota die fenestris incubantes cerneant, si ad fores, ad platearum capita, ubi se aspectabiles præbeant persecutoribus suis dicam potiùs, an sequacibus? quid si etiam manibus prehendi tantā libertate, ut sponso illos

S.
4.
27.

In illud,
quæ cum
audist.

L. de Virg.

illos, sponsasque esse nemo prudens ambigeret? O quam horridum hoc ac terribile spectaculum foret, Magistris istis Virginitatis Zelotissimis! contrectari earum manus, & hoc insipientibus matribus, consentientibus, & approbantibus.

XVIII. Virgo Sacrorum instar Ecclesie Lipsanorum asservanda esset, quæ raris per annum vicibus videnda oculis exhibentur, manibus atrectanda nunquam. Neque plùs, quam oporteat, hac comparatione dixi. Asserit S. Thomas, quòd Virgines inter Christianos pulcherrimè Desponsationem, quæ inter Christum & Ecclesiam intercedit, representent. Et licet hoc propriè de illis tantùm Virginitibus intelligatur, quæ vero perpetuo se DEO obtrinxerunt, potest tamen etiam cum quadam proportione de illis Virginitibus intelligi, quæ in omni statu ac conditione magnum illud Integritatis donum in corpore & anima possident, & magno illud Zelo conservant. Et ideo, si Virginitas tantum de sacrosancto habet, quâ ratione ferendum est, quòd illa aded sine cura & sollicitudine prostituat? Enimverò non habeo, quid dicam, nisi Beatos Cælices non hac, sed longè diversâ ad conservandum suum pudorem ratione usos esse. Et sic mihi persuadeo, quòd, quàm facilè est Virginitatem in media solitudine reperire, tam sit difficile in media illam dissolutione offendere. Ut nivem asserves, abscondas oportet, ut non tantùm non à Sole, sed ne ab aura quidem, ut sic loquar, conspiciatur,

Fieri potest, ut in jugis montium & Alpium verticibus ob ingens regionis illius à Sole & planitie remotæ frigus, nix etiam in aprico posita non colliguescat; hinc tamen non efficitur in quocunque etiam colle nivem sine labe perituram. Sic in raro aliquo casu Puella quædam incontaminata servatur in media etiam agendi libertate, beneficio naturæ ac indolis bene dispositæ, simplicis, & ab omni fœditate abhorrentis: nolim tamen hinc argui, id & quavis die, & in quavis Puella eventuram. Nimirum quantum difficile est, quemquam reperire, qui diu tutus in periculo hæreat: *Quem sæpe transit casus, aliquando invenit.*

XIX. Quæ si etiam hujusmodi Adolescentulas reperiremus, quæ splendore, quem quasi infantulæ ab ætatis lux conditione accipiunt, dolosè uterentur ad liberius peccandum? Eventu quodam rem explanabo, ut facta verborum, quæ pudor non sinit proferre, vicem suppleant. F. Bernardus Astensis Sacri Ordinis Capucinorum tum Generalis, cum aliquando per sylvam iter faceret, feminam obviam habuit, quæ altùm ingemiscens ab Apris miserum in modum se dilacerari querebatur: *Accurrit vir Sanctus, auxilium laturus; sed audit, malo non esse remedium.* Fui, heu! Puella procax, his in locis lascivè vivere assueta, quæ ut tantò liberius frueret Amasij cujusdam mel amplexibus, negavi me cuiquam vel le nubere, sed Virginitatis decus illibatam tumulo inferre. Nunc mor-

S. Th. in
4. dist.
23. q. 1.

illud,
cum
usiff.

de Virg.

tua & damnata in prædam data sum hisce duobus Apris, re vera, Dæmonibus, qui me, ut vides, dilacerant & torquent. Hæc cum dixisset, disparuit. DEUM immortalem! eò venimus, ut Virginitatis conservandæ titulus loco pallij serviat cooperendæ libidini? Videte, cujus farina puellas nonnunquam reperite sit. Columbæ apparent foris, intus quavis cornice sunt nigriores. Imò verò columbæ sunt. Nulla inter volucres columbâ magis est incontinens, ita ut Antiqui currum Veneris, Lascivorum Deæ, à columbis trahi fingerent. Nihilominus nulla inter volucres magis etiam pura vulgo habetur; tantum apparens candor facit. Talem esse oportet, quæ quandoque matrimonij vincula respuit utut honorati, non quòd magis esse casta percipiat, sed dissoluta, & Sirenum instar conspectul subtrahit, quod sub aquis habet bestia. Verùm stultæ DEI oculos non fallent. Veniet Dies, veniet, quo res occultæ omnes in lucem protrahentur: *Illuminabuntur abscondita tenebrarum, & manifestabuntur Consilia cordium.* Virginitas quòd annis longiùs procedit, eò crescit æstimatione, magisque reddit honoraram, à qua servatur diutius. Quotidie ab ipsa diuturnitate gloriæ incrementum capit, ut Cedrus, quæ cum ætate fragrantiam auget. At vera sic porter, non simulata; hæc enim omni etiam pure graviùs foetet.

XX. Quæ cum ita sint, stultam male sanarum illarum prodigaliterem Puellarum considerate, quæ tam pro-

fusè thesaurum expendunt, cujus intuitu DEUS nunquam cessat animas illas locupletare, quæ eundem possident; adèd in eo sibi complacet: *Gratia super gratiam mulier Sancta, & pudorata;* Quòd si fortè præsens esset Prodigatum istarum, stultarum volebam dicere, quæpiam tot inter sapientes, eodem illam ferè modo, quo Lex Prodigos solet, tractarem: Constituerem nimirum Curatorem. Quem illum? Sanctum DEI Timorem, ita docente Apostolo: *Mundemus nos, hoc est, simus mundi ab omni iniquitate mentis & corporis? perficientes Sanctificationem in Timore DEI.* Perpendite, quòd tempus transeat, finis autem nullus sit æternitati: nos autem non diu post ad terribile DEI tribunal citandi sumus, coram quo nihil clamores, nihil excusationes, nihil valebunt appellationes. Quis scit, an non Judex, quem remotum ac longè distantem creditis, ad januam stet ac pulset? *Ecce Judex ante januam assistit.* Vos autem tam parùm furorem illius metuatis, ut opes ab ipso concessas, ad lucrum, & ad insignem Gratiæ suæ accessionem faciendam, periculo adèd protervè exponatis? De salute æterna agitur. Dulcis quidem libertas, gratæ refocillationes, jucunda oblectamenta, amabiles conversationes sunt, non nego; at si animæ vestræ detrimentum patimini, quid ex delicijs vestris omnibus habetis? Nostis, Lusciniam etiam caveâ apertâ non prodire, cum accipitrem videt; magis eam timor mortis suo carcere clausam tenet, quàm

quàm eam evagandi libertas delectet. Vos quoque, si non ad presentia tantum, sed & futura respexeritis; si non bonum illud & malum, quod velut somnus transit, sed bonum & malum, quod sine caret, attenderitis, idem

2. Cor. 7.

facietis. *Mundemus nos ab omni inquinamento carnis & Spiritus perficientes Sanctificationem in Timore DEI.*

O quàm vigilans atq; attentus est curator iste, Sanctus Dei Timor! Hunc ego omnibus, qui insigni hoc thesauro gloriantur, consigno utriusque sexus Virginibus. De sequiore quidem sexu locutus sum plura, neque tamen propterea quisquam existimet, in alterutro Virginitatem magis esse estimabilem; cum, ut S. Augustinus attestatur, virtutis hujus pretium in eo consistat, ut quis quantum quidem humanis fieri viribus potest, Christum imitetur spiritus ac carnis integritate; id quod utrique sexui commune est. *Dux Virginitatis mee tu es,* Jeremias, qui fuit Virgo, dicere potuit. Non sibi persuadeant impudentissimi illi Juvenes, ideo minus se illis turpes esse, qui bona sua dissipant & abliguriunt, quod modò non videant jacturam. Quia quantumcunque lapsus feminae coram tribunali humano turpsior videatur, quàm viri; aliter tamen res se habet coram

Jerem. 3.

tribunali Divino, ubi omnes ex patii

S. Amb.

& æquo judicantur. *Viro non licet,* alit S. Ambrosius, quod mulieri non licet,

Imò, etsi quibusdam in adulterio turpior videatur & pejor feminae lapsus, quàm viri, id non aliunde censent, quàm ex ijs, quæ adulterium feminae consequuntur: quæ ubi cessant, vult S. Thomas ex natura sua majorem esse viri culpam, quàm feminae, eò quòd ille graviùs delinquere censendus sit, qui rei momenta magis intelligit. *Homo, cum in honore esset, non intellexit.* Et tamen non pauci sunt, quia horrendum hoc, ac formidabile tribunal non expave-
scant, ac gloriosum sibi ducant, si majus in se Judicis odium concitent, adèd protervi sunt, adèd in scelera effusi, quorum paulò pòst gravissimam rationem reddent; nec ipsi tantùm cæno suarum sceditatum immergi, sed etiam ut alios in easdem sordes pertrahant, studiosi. Non ita, non ita, vos saltem, dilectissimi!

Sed Sanctus DEI Timor, quem vobis Curatorem constitui, in omnibus spiritus ac carnis integritatem conservet, cunctòsque instar Crystallintus ac foris puros, ac lucidos faciat resplendescere. Castitas enim in carne sine Puritate in Anima, vera Castitas non est, & Virginitas antmi sine illa, quæ in carne est, electa Virginitas non est. *Mundemus igitur, mundemus nos ab omni inquinamento carnis & Spiritus, perficientes Sanctificationem in timore DEI.*

supplem. 2. q. 62. ar. 3. ad 5.

S. Th. 2. 2. q. 152. 1.